

Калі веды даражэйшыя за золата

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

— Увогуле, пра дашкольную адукацыю скажу наступнае: калі ўзяць у комплексе, то наша дашкольная адукацыя не мае аналагаў у свеце. Па-першае, гэта амаль бясплатная дашкольная адукацыя. Па-другое, усе маюць роўны доступ да дашкольнай адукацыі, да ўсіх мы ставімся — прынамсі, у дзяржаве мы прыводзім такую палітыку — аднолькава. Нідзе ў свеце такога няма.

ЖЫЦЦЁ ВУЧНЯ — ГЭТА ЖЫЦЦЁ НАСТАЎНІКА

Менавіта сярэдня школа фарміруе чалавека і яго светапогляд, сёння гэтаму ўзроўню адукацыі ўдзяляецца самая пільная ўвага.

— Моцная сістэма адукацыі трымаецца перш за ўсё на настаўніку, — упэўнены Прэзідэнт. — Галоўнае — гэта настаўнік. Не інтэрнэт, не камп'ютар. Усё гэта важна, але, я яшчэ раз падкрэсліваю, другарадна.

Раней было шмат скаргаў з-за высокай загрузанасці настаўнікаў неўласцівымі ім функцыямі. Аднак у мінулым годзе міністэрства — пасля таго як Прэзідэнт прыняў адпаведнае рашэнне — запэўніла: прыняты вычарпальны спіс школьнай дакументацыі, пытанне залішняй нагрузкі знята.

— Аднак мне дакладваюць, што нашы настаўнікі па-ранейшаму скардзяцца на гэту праблему. Хачу падкрэсліць, што галоўная задача настаўніка — вучыць і выхоўваць дзяцей, а не займацца паператворчасцю.

У той жа час кіраўнік краіны выказаў упэўненасць: настаўнік павінен жыць тым жыццём, якім жыве яго вучань. Так, калі ў вёсцы настаўніка просяць пра кантраляваць, як вядзецца ўборка збожжа, сапраўдны педагог не адмовіцца:

— Талковы настаўнік, сапраўдны настаўнік ніколі не паскардзіцца, калі яго просяць нешта пра кантраляваць, у тым ліку і ўборку. Гэта ўзбагачае настаўніка, тым больш што вы працуеце ў вёсцы, а там вучні больш-менш працуюць і на камбайнах са сваімі бацькамі. Але, калі шчыра, безумоўна, гэта не функцыя настаўніка.

Прэзідэнт успомніў тыя часы, калі сам быў вучнем. Тады настаўнік у вёсцы наведваў сваіх вучняў дома — кожны тыдзень. Калі ж Аляксандр Лукашэнка сам стаў настаўнікам, дырэктар і завуч яго школы строга спыталі: калі ты быў у сваіх вучняў?

— Гэтага нам страціць нельга. Настаўнік павінен жыць тым жыццём, якім жыве яго вучань. Ці ўсёды гэта сёння ёсць? Пытанне рытарычнае. Падумаіце над гэтым, над адзінствам працэсу адукацыі і выхавання.

ЗАРПЛАТА — БЕЗ ПРАБЛЕМ

А як з зарплатай? Як падкрэсліў Прэзідэнт, у наступным годзе гэта праблема павінна быць знята.

— Мы абавязкова павінны зрабіць той крок, пра які я казаў у плане заробтнай платы, — упэўнены беларускі лідар. — Асабліва тым, хто працуе ў дзіцячых садках і яслях. Любымі спосабамі і любымі шляхамі нам трэба амаль што падвойваць у наступным годзе іх даходы.

Яшчэ адзін нюанс у плане аплаты працы, на які звярнуў увагу Аляксандр Лукашэнка, — гэта яе дыферэнцыяцыя. Настаўнікі і па кваліфікацыі, і па загрузанасці адрозніваюцца, але чаму тады зарплату ўсе яны атрымліваюць прыкладна аднолькава? На думку кіраўніка краіны, гэта не зусім справядліва, як і тое, што маладыя настаўнікі, якія толькі-толькі прыйшлі на працу, атрымліваюць вельмі мала:

— Калі малады чалавек, прыйшоўшы з ВНУ, выкладае не горш, чым настаўнік-выкладчык з 25-гадовым стажам, чаму мы яму плацім капейкі? Трэба вызначыць крытэрыі, па якіх мы павінны плаціць зарплату настаўніку-

наватару, выкладчыку адукаванаму, разумнаму, сучаснаму, які авалодаў усім неабходным для выкладання.

ВАЖНЕЙ ЗА ДЫСЕРТАЦЫЮ

Пра тэрміновую неабходнасць новых падручнікаў для школ кіраўнік краіны апошнім часам гаворыць нярэдка. Патрабаванне Прэзідэнта, якое ён агучыў і падчас рэспубліканскага педсавета: новыя падручнікі па ўсіх прадметах неабходна падрыхтаваць да першага верасня 2019 года.

— Аснова школьнай адукацыі — добры падручнік. Гэта тое, што ў многім вызначае якасць ведаў вучняў. Нагадваю галоўнае патрабаванне — змест навучальнага матэрыялу павінен быць аптымальным па аб'ёме, па інфармацыі і яе глыбіні.

Акрамя гэтага, краіна мае патрэбу ва ўнітарных аўтарскіх метадыках навучання і выхавання.

— Чаму мы не чуем пра сучасных настаўнікаў-наватараў? Дзе айчынным Макаранкі, Сухамлінскія, Шаталавы? — задаўся пытаннем Аляксандр Лукашэнка. — Гэта папрок і вам (настаўнікам. — **Заўв. аўт.**), і ўладам таксама — тым, хто займаецца адукацыяй.

На думку Аляксандра Лукашэнка, аўтарскія метадыкі навучання і выхавання — гэта «самае лепшае, што можа быць». Гэта важней за дысертацыі, доктарскія і кандыдацкія, таму што гэта ідзе адразу ад жыцця.

«Пяць» ці «дзесяць» — не крытычна

Прэзідэнт адказаў на пытанні ўдзельнікаў Рэспубліканскага педсавета

Учарашняе мерапрыемства з удзелам кіраўніка дзяржавы прайшло ў адкрытым фармаце. У зале стаялі мікрафоны, да якіх могу падысці любы ўдзельнік педсавета і задаць пытанне кіраўніку дзяржавы або проста выказаць сваё меркаванне, выступіць з прапановай. Пытанні былі розныя: і пра ролю рэгіянальных ВНУ, і пра сельскія школы, і пра інфармацыйную абарону дзяцей, і пра прэстыж нашых універсітэтаў у вачах замежных студэнтаў, і пра магчымае вяртанне да пяцібальнай сістэмы ацэнкі ведаў...

Апошняе, відаць, самае абмеркаванае. На думку Прэзідэнта, рашэнне трэба прымаць тады, калі яно наспела.

— Так, я чую ў сродках масавай інфармацыі, бачу, чытаю, адсочваю працэс. Але гэтае пытанне не мае крытычнай масы, яно не наспела для таго, каб тут прымаць нейкія рашэнні, — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

■ У цэнтры ўвагі

Ігар КАРПЕНКА:

«Статус педагога ў грамадстве вызначае яго асоба»

Праект канцэптуальных падыходаў да развіцця сістэмы адукацыі на кароткатэрміновую перспектыву (да 2020) і на перспектыву да 2030 года быў прадстаўлены ўдзельнікам Рэспубліканскага педагогічнага савета.

Як зазначыў у сваім выступленні **міністр адукацыі Ігар КАРПЕНКА**, педагогі заўсёды абмяркоўвалі самыя складаныя пытанні на педагогічных саветах.

— Сёння перад намі стаіць задача далейшага ўдасканалення нацыянальнай мадэлі шматузроўневай адукацыі, якая адпавядала б сучасным і, галоўнае, перспектывным патрэбам чалавека, грамадства і дзяржавы. Пры абнаўленні такой мадэлі трэба зыходзіць, па-першае, з дзяржаўных інтарэсаў і патрэб інвацыянальнай эканомікі. Па-другое, абавязкова на самыя лепшыя нацыянальныя адукацыйныя традыцыі з улікам асноўных сувестных тэндэнцый. Па-трэцяе, забяспечыць даступнасць для кожнага якаснай адукацыі. Праект канцэптуальных падыходаў да развіцця сістэмы адукацыі быў распрацаваны з улікам даручэнняў кіраўніка дзяржавы, прапанов, што паступілі ў ходзе абмеркавання новай рэдакцыі Кодэкса аб адукацыі, і аналізу функцыянавання сістэмы адукацыі, — падкрэсліў міністр.

Пытанні абнаўлення зместу адукацыі па-ранейшаму стаяць на першым месцы. А гэта пастаянная работа з улікам дынамікі навукова-тэхнічнага прагрэсу над адукацыйнымі стандартамі, вучэбнымі планами і праграмамі, вучэбнымі і вучэбна-метадычнымі дапаможнікамі. «Мы павінны ўдзяліць асабліваю ўвагу ўзроўню метадычнай культуры педагога, перш за ўсё праз абнаўленне сістэмы падрыхтоўкі, перападрыхтоўкі і павышэння кваліфікацыі кадраў, — дадаў Ігар Карпенка. — Але якасць адукацыі не павінна вымярацца выключна вынікамі ЦТ, прадметных алімпіяд ці запаветным месцам у гімназіі. Яе трэба ацэньваць па ўзроўні асабовага і сацыяльнага развіцця кожнага вучня. Пры гэтым важна падрыхтаваць не асобных элітных навучэнцаў, а дапамагчы ўсім ажыццявіць сваё жыццёвае і прафесійнае самавызначэнне, забяспечыць сацыяльную і прафесійную мабільнасць асобы, яе канкурэнтаздольнасць у сучасным свеце».

Шмат пытанняў узнікае з функцыянаваннем гімназій. Міністр адукацыі выказаў занепакоенасць пэўнай элітарнасцю гімназічнай адукацыі. Усяго на краіне дзейнічае 210 гімназічных устаноў, але на слыху знаходзяцца толькі некалькі дзясяткаў з іх. «Патрабаванні да якасці адукацыі

ў гімназіях трэба рабіць больш жорсткімі, а прафілізацыю трэба звязваць не з уступнымі экзаменамі ў пяты клас, а са свядомым выбарам школьнікамі прафесіі, а гэта магчыма толькі ў старэйшым узросце. На практыцы вучоба ў гімназіі — гэта не выбар вучня, а, хутчэй, амбіцыі яго бацькоў, — падзяліўся сваім бачаннем сітуацыі міністр. — Калі, здаўшы ўсе экзамены на «дзевяткі», вучань не паступае ў гімназію, такі стрэс нельга нічым апраўдаць. Лічу, што агульнаадукацыйная школа мае такое ж права, як гімназія і ліцэй, на далейшае навучанне адораных і матываваных навучэнцаў. Сумесна з педагогамі-практыкамі трэба прапрацаваць крытэрыі такога адбору. Гэта, упэўнены, будзе адпавядаць і прынцыпам сацыяльнай справядлівасці, і роўнай даступнасці агульнай сярэдняй адукацыі».

Ігар Карпенка выказаў упэўненасць у тым, што поспех у рэалізацыі акрэсленых у канцэпцыі задач залежыць ад кожнага работніка сістэмы.

— Я цвёрда перакананы: педагог — ключавая фігура ў адукацыі. Асоба педагога вызначае яго статус у грамадстве. Але ці можна гаварыць пра павагу да сваёй прафесіі так званых рэпетытараў ад адукацыі? Настаўнік, які не імкнецца эфектыўна выкарыстоўваць кожную хвіліну ўрока, каб вучыць і выхоўваць дзіця, хутчэй за ўсё, зацікаўлены ў тым, каб прапанаваць яму не падтрымліваючыя ці стымулюючыя заняткі, а паслугі рэпетытара. Выбарачны аналіз сітуацыі паказаў, што педагогі, якія былі задзейнічаны ў прыёмнай кампаніі ў ВНУ і на ўступных іспытах у гімназіях, адначасова з'яўляліся і рэпетытарамі, а гэта завуаліраваная форма карупцыі. Таму для выключэння магчымых канфліктаў інтарэсаў і карупцыйных рызык Міністэрства адукацыі прапануе ўнесці ў кантракты норму аб тым, што педагог абавязаны інфармаваць наймальніка аб ажыццяўленні ім дзейнасці рэпетытара.

На думку міністра, кожны ўрок, лекцыя, дадатковыя заняткі маюць вялізны выхаваўчы і ідэалагічны патэнцыял, але эфектыўнасць яго рэалізацыі ў вырасцальнай ступені залежыць ад педагога.

Сістэма агульнай сярэдняй адукацыі трэба здзейсніць рывок у стварэнні інфармацыйнай адукацыйнай прасторы (Расійская Федэрацыя, між іншым, плануе гэта зрабіць усяго за 1,5—2 гады).

Міністр адукацыі праінфармаваў, што 1 верасня да заняткаў прыступіць каля 1 мільёна навучэнцаў, у тым ліку 110 тысяч першаакуляў.

Надзея НІКАЛАЕВА. nikalaeva@vziasda.by

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

У Анголе сабраўся на пенсію лідар, які ведаў Брэжнева

У Анголе праходзяць парламенцкія выбары, па выніках якіх упершыню за 38 гадоў у краіне зменіцца кіраўнік дзяржавы.

74-гадовы ветэран палітычнай сцэны Анголы, дзеючы прэзідэнт Жазэ Эдуарду душ Сантуш, які кіруе краінай з 1979 года, загадзя абвясціў, што не збіраецца на гэтых выбарах вылучаць сваю кандыдатуру на першае месца ў партыйным спісе, але захавае ў далейшым за сабой пасаду старшыні «Народнага руху за вызваленне Анголы» (МПЛА).

Гэта азначае, што свой уплыў у краіне душ Сантуш захавае. І ў гэтым яму дапамогуць яго дзеці. Ягоная дачка Ізабель душ Сантуш — першая ў Афрыцы, па версіі Forbes, жанчына-мільярдэр, яна ўзначальвае дзяржаўную нафтаздабываючую кампанію Анголы. А сын Жазэ Філамена душ Сантуш адказвае за дзяржаўныя інвестыцыі.

Ангола — былая партугальская калонія. Яе незалежнасць была абвешчана 11 лістапада 1975 года. Пасля гэтых падзей душ Сантуш стаў міністрам замежных спраў краіны. Пасля смерці першага прэзідэнта Анголы Агасціна Нета 21 верасня 1979 года ён стаў старшынёй МПЛА, прэзідэнтам Анголы і галоўнакамандуючым узброенымі сіламі. У 1990 годзе душ Сантуш абвясціў аб пачатку ў краіне рэформаў, аб адмове ад марксізму-ленінізму як ідэалогіі партыі, пераходзе да шматпартыйнай сістэмы і рынкавай эканомікі.

Рэйтынг прэзідэнта Францыі знізіўся ўдвай

За сто дзён работы ў Елісейскім палацы Эмануэль Макрон здолеў правесці толькі закон аб рэформе працоўнага заканадаўства, іншыя яго ініцыятывы застопарыліся. Эканоміка Францыі дэманструе рост, аднак узровень падтрымкі Макрона падае.

Міністр эканомікі ва ўрадзе Мануэля Вальса і заснавальнік цэнтрыскага руху «Наперад, Рэспубліка!» увесну перамог на прэзідэнцкіх выбарах і стаў самым маладым кіраўніком французскай дзяржавы з часоў Напалеона I, абшыўшы ў выніковай сутычцы лідара нацыяналістаў, кандыдата ад «Нацыянальнага фронту» Марын Ле Пен.

У канцы ясны, па даных даследчага цэнтра IFOP, Макрона падтрымлівалі 62% французцаў, у канцы чэрвеня падтрымка вырасла да 64%, пасля чаго пачала падаць. У сярэдзіне жніўня аб сваёй падтрымцы палітыкі прэзідэнта казалі толькі 36% французцаў. Сацыялагічная служба IFOP днямі апублікавала даныя апытання, паводле якога 64% грамадзян не згодныя з дзеяннямі Макрона на пасадзе прэзідэнта. Гэта нават крыху ніжэй за падтрымку амерыканцамі Дональда Трампа. Французскія СМІ і эксперты тлумачаць зніжэнне рэйтынга чарадой скандалаў вакол розных прэзідэнцкіх ініцыятыў.

Надзея ЮШКЕВІЧ. yushkevich@vziasda.by